

Vergaderjaar 2018–2019

35 000 XIV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2019

Nr. 99

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwalITEIT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 september 2019

Met deze brief bied ik uw Kamer, conform het beleidskader risicoregelingen dat onderdeel uitmaakt van de begrotingsregels 2018–2020, het toetsingskader risicoregelingen rijksoverheid aan voor de nieuwe module Vermogensversterkendkrediet (hierna VVK)¹. Deze wordt onder de bestaande subsidiemodule Borgstelling MKB-landbouwkredieten (hierna BL) toegevoegd wordt. De aanpassing van de BL wordt begin september gepubliceerd en zal per 1 januari 2020 opengesteld worden. De periode tot 1 januari geeft financiers die het VVK aan willen gaan bieden, de gelegenheid om zich voor te bereiden.

De wijziging van de BL voor het VVK maakt onderdeel uit van een breder pakket van maatregelen dat bedrijfsovername en de continuïteit van (gezins)bedrijven beoogt te stimuleren en geeft concreet invulling aan het in het regeerakkoord aangekondigde bedrijfsovernamefonds voor jonge boeren. Zoals aangegeven in mijn brief van 9 januari 2019², heb ik er in nauw overleg met het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK) en andere betrokken partijen, zoals banken, voor gekozen om van het totale beschikbare budget van € 75 miljoen, € 64 miljoen te gebruiken om een nieuwe borgstellingsregeling Vermogensversterkendkrediet (VVK) mogelijk te maken en € 11 miljoen voor het opzetten van een opleidings- en coachingstraject.

Vermogensversterkend Krediet

Het VVK maakt het voor zowel overnemende als startende agrarische ondernemers mogelijk het risicodragend vermogen (solvabiliteit) van het bedrijf te versterken doordat het financiers in staat stelt achtergestelde leningen te verstrekken. Hierdoor wordt de leencapaciteit van een bedrijf

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Kamerstuk 35 000 XIV, nr. 70

dat over voldoende continuïteitsperspectief moet beschikken, vergroot en ontstaat extra financiële ruimte om te investeren in duurzame bedrijfsontwikkeling in de periode direct aansluitend op en tot maximaal 3 jaar na start of overname van een landbouwbedrijf (aanvullende investeringen). De investeringen moeten bijdragen aan minimaal één van de onder de meetlat van de Visie LNV genoemde criteria. De aankoop van extra grond en dieren- en fosfaatrechten zijn uitgesloten vanwege het prijsopdrijvende effect. De ondersteuning zou dan grotendeels buiten de sector terechtkomen in plaats van in maatregelen waarmee de bedrijven stappen voor kringlooplandbouw zetten.

Opleiding en coaching

Ik heb het Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA (hierna SIA) gevraagd om een programma duurzame bedrijfsovername in te richten. Daarin zal door een breed consortium van onder meer onderwijsinstellingen, agrarische bedrijven en agrarische dienstverleners, een programma voor onafhankelijk advies en begeleiding bij duurzame bedrijfsovername ontwikkeld worden. In dit kader wordt via Living Labs een inventarisatie en evaluatie gemaakt van bestaande infrastructuren voor ondersteuning bij bedrijfsovername en worden aanbevelingen gedaan voor verbetering daarvan. Waar nodig wordt kennis op thema's die voor bedrijfsovername relevant zijn aangevuld en/of verdiept. Het gaat daarbij om kennis over onder meer de sociaal-emotionele aspecten van bedrijfsovername, financieel inzicht, verschillende verdienmodellen, competenties en vaardigheden, en handelingsperspectieven voor de maatschappelijke context.

Als belangenvereniging voor agrarische jongeren is NAJK van het begin af aan nauw betrokken bij de invulling van het opleidings- en coachingsgedeelte, zowel in de conceptuele fase als nu bij de ontwikkeling van het SIA Programma duurzame bedrijfsovername. Ook is NAJK straks betrokken bij het testen en implementeren van het programma. Zo is NAJK voornemens om begin 2020 een Kenniscentrum Bedrijfsovername te starten. NAJK wil hiermee het bedrijfsovernameproces in al zijn facetten gaan ondersteunen door kennisverspreiding, opleiding en coaching. SIA zal de ervaringen van het Kenniscentrum gebruiken om het programma duurzame bedrijfsovername te verbeteren en omgekeerd zal het Kenniscentrum inzichten opgedaan in het programma in de praktijk testen. LNV ondersteunt dit initiatief.

Jonge vissers

Conform mijn toezegging aan de Kamer heb ik de mogelijkheden onderzocht voor jonge vissers om een VVK aan te vragen en/of deel te nemen aan het opleidings- en coachingstraject. Daar de VVK onderdeel is van de Borgstelling MKB-landbouwkredieten (afgekort BL), en deze laatste niet openstaat voor de visserijsector, kunnen jonge vissers geen VVK aanvragen. Met de betrokken onderwijsinstellingen voor visserij is overleg geweest over de wenselijkheid om waar mogelijk aan te sluiten bij de ontwikkeling van het model voor ondersteuning van duurzame bedrijfs-overname. De conclusie was dat dit traject niet in een behoefte van jonge vissers voorziet.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten